

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **O. K.**, zast. Mgr. Bc. Martinem Kotrbáčkem, advokátem se sídlem Kobližná 47/19, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2025, č. j. OAM-466/ZA-ZA11-ZA01-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 12. 2025, č. j. 33 Az 8/2025-65,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 9. 12. 2025, č. j. 33 Az 8/2025-65, **se z r u š u j e**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 29. 1. 2025, č. j. OAM-466/ZA-ZA11-ZA01-2024, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti v celkové výši **30 673,50 Kč** k rukám zástupce žalobce Mgr. Bc. Martina Kotrbáčka, advokáta se sídlem Kobližná 47/19, Brno, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaným v záhlaví uvedeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu ani humanitární azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Dále rozhodl, že žalobci nelze udělit doplňkovou ochranu pro existenci důvodů podle § 15a téhož zákona.

[2] Žalobcem podanou žalobu zamítl nyní napadeným rozsudkem krajský soud. Nejdříve se zabýval procesním postupem žalovaného z důvodu aplikace vylučující klauzule uvedené v § 15a zákona o azylu. Vylučující klauzule v případě azylu (§ 15 zákona o azylu) a

doplňkové ochrany (§ 15a téhož zákona) mají odlišné podmínky a sledují rozdílný účel, a proto je potřeba je posuzovat samostatně a nezávisle. Jestliže žalovaný neshledal naplnění podmínek vylučující klauzule z udělení azylu, nic mu nebránilo aplikovat druhou vylučující klauzuli z doplňkové ochrany, jestliže měl na základě zjištěných skutečností prokázáno, že žalobce představuje nebezpečí pro společnost. K námitce, že žalovaný nesprávně vyložil pojem vážný zločin, krajský soud konstatoval, že byť je v napadeném rozhodnutí na jednom místě zmíněn tento výraz včetně odkazu na § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, jedná se o zjevnou chybu v psaní, neboť z celého rozhodnutí žalovaného je evidentní, že o vyloučení žalobce z doplňkové ochrany rozhodl z důvodu žalobcova nebezpečí pro společnost, tj. podle § 15a odst. 1 písm. d).

[3] Krajský soud vyšel při posouzení nebezpečí, které žalobce pro společnost představuje, a pro které byl vyloučen z doplňkové ochrany, z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. 7. 2023, ve věci C-402/22, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*. Ačkoliv závěry v něm uvedené učinil SDEU na podkladě čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), a nikoliv přímo ve vztahu k čl. 17 odst. 1 písm. d) téže směrnice, jsou jeho závěry v souladu s jednotným výkladem unijního práva a z důvodu zachování právní jistoty použitelné i na případ žalobce. Žalobce sice namítal, že spáchal pouze přečin, nicméně trestnou činnost páchal po dobu patnácti let, přičemž si z poškozených udělal vlastní „ekonomické otroky“, navíc pokud by nebyla jeho trestná činnost odhalena, páchal by ji dále, což je podstatné z hlediska aktuálního nebezpečí pro společnost. Krajský soud ve vztahu k internetovým článkům, z nichž žalovaný také vycházel, uvedl, že obsahují informace neprokázané v trestním řízení, ale žalovaný je použil pouze podpůrně. Dle krajského soudu byl již skutkový stav prokázaný v trestním řízení dostačující pro závěr o nebezpečí žalobce pro společnost.

[4] Ohledně dopadů rozhodnutí žalovaného do soukromého a rodinného života žalobce krajský soud zdůraznil, že k nim lze teoreticky přihlídnout pouze v intencích § 14 zákona o azylu, což žalovaný učinil. Proti neudělení humanitárního azylu však žalobce nebrojil a nic nenamítal. Ochrana soukromého a rodinného života má své místo v řízeních podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Krajskému soudu navíc bylo z úřední činnosti známo, že žalobce na soukromý a rodinný život poukazoval i v řízení o žalobě proti rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu, v němž dospěl krajský soud k závěru, že žalobcův soukromý a rodinný život musí ustoupit právu státu, aby na území tuzemska pobývali pouze cizinci, kteří dodržují právní předpisy. Zároveň se krajský soud ztotožnil se žalovaným, že snaha o legalizaci pobytu na území nepředstavuje důvod pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě.

[5] Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku porušení zákazu dvojího trestání. Zrušení povolení k trvalému pobytu ani vyloučení doplňkové ochrany totiž nelze chápat jako trest. Uplatnění zásady *ne bis in idem* přichází v úvahu kromě trestního řízení ještě v řízení o přestupku, to však v projednávané věci vedeno nebylo.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

pokračování

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), na základě kterých požaduje zrušit napadený rozsudek, spolu s ním i rozhodnutí žalovaného a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel úvodem kasační stížnosti vymezuje její přijatelnost, a sice tak, že žalovaný i krajský soud postupovali v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Zároveň vymezuje čtyři otázky, jejichž posouzení bylo v rozporu s touto judikaturou, případně jí dosud nebyly plně řešeny. **Zaprvé** stěžovatel vznesl otázku, zda lze při aplikaci vylučující klauzule akceptovat, že správní orgán využívá jiné zdroje než odsuzující rozsudek a dotváří tak skutkový stav, a zda je takový postup v souladu s § 57 odst. 1 písm. c) a odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). **Zadruhé**, zda je při aplikaci § 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu přípustné dovozovat aktuální nebezpečnost žadatele z jeho předchozího odsouzení za trestnou činnost, aniž by byla zohledněna skutečnost, že byl z výkonu trestu odnětí svobody pravomocně podmíněně propuštěn. **Zatřetí**, zda lze materiální zmatečnost správního rozhodnutí spočívající ve směšování § 15a odst. 1 písm. b) a písm. d) zákona o azylu považovat za vadu nepřezkoumatelnosti. Stěžovatel zpochybnil, zda je krajský soud oprávněn tuto vadu zhojit argumentací o zjevné chybě v psaní. **Začtvrté**, zda je v souladu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), když se žalovaný a krajský soud zcela vyhnou věcnému posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele s odkazem na jiná řízení, čímž fakticky dochází k úplné absenci posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí.

[8] Stěžovatel namítá, že žalovaný porušil § 57 odst. 1 písm. c) a odst. 3 správního řádu, když jej excesivně a nepřipustně stigmatizuje jako člena organizované zločinecké skupiny, a to pouze na základě internetových článků. Stěžovatel byl v trestním řízení obžaloby stran jeho účasti na organizované zločinecké skupině zproštěn. Žalovaný mu i přes to klade nad rámec odsuzujícího trestního rozsudku k tíži i další trestnou činnost, za kterou však nikdy nebyl odsouzen. Stěžovatel si je vědom skutečnosti, že dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2021, č. j. 8 Azs 192/2020-48, č. 4248/2021 Sb. NSS, nemá otázka důvodného podezření ze spáchání trestného činu v řízení o mezinárodní ochraně *stricto sensu* povahu předběžné otázky a správní orgán je oprávněn si o ní učinit úsudek sám. Žalovaný však v projednávané věci neprovedl vlastní úvahu v těchto mezích, nýbrž skutkový stav nepřipustně rozšířil o závěry, které z trestního rozsudku nevyplývají a které stěžovatele spojují s jednáním, z něhož byl obžaloby zproštěn.

[9] Krajský soud uvedený postup žalovaného bagatelizoval a sám posuzoval nebezpečí stěžovatele pro společnost, čímž se snažil zhojit nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel brojí proti odůvodnění krajského soudu, který akceptoval podpůrné použití internetových článků. Dle stěžovatele správní orgány nemají pravomoc rozšiřovat skutková zjištění trestních soudů, v opačném případě by vázanost trestním rozsudkem podle § 57 správního řádu byla obsoletní. Postupem krajského soudu i žalovaného byl porušen princip dělby moci a též právo na spravedlivý proces, když se žalovaný *de facto* pasoval do role trestního soudu.

[10] Žalovaný i krajský soud rozhodli v rozporu s judikaturou SDEU, která v rámci posuzování nebezpečí pro společnost vyžaduje individuální, komplexní a zejména aktuální hodnocení žadatele. Ačkoliv na tato východiska krajský soud poukázal, zcela je při vlastním posouzení ignoroval. Při posuzování pojmu „vážený zločin“ dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, č. 3546/2017 Sb. NSS, nelze pouze odkázat na spáchání zvláště závažného zločinu dle vnitrostátního práva. Zásadním pochybením žalovaného i krajského soudu pak je, že zcela ignorovali podmíněné propuštění stěžovatele z výkonu trestu odnětí svobody. Dle stěžovatele je rozhodnutí o jeho podmíněném propuštění rozhodnutím o předběžné otázce, kterým je správní orgán vázán. V opačném případě se jedná o relevantní skutková zjištění, která nelze pominout. Stěžovatel nesouhlasí s argumentem krajského soudu, že závažnost činu nelze vyvážit podmíněným propuštěním. Dle stěžovatele je tato skutečnost zásadní pro posouzení otázky nebezpečnosti žadatele s odkazem na rozsudek SDEU ve věci C-402/22, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*. Ačkoliv Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 19. 1. 2023, č. j. 3 Azs 246/2022-30, uvedl, že ani podmíněné propuštění nemůže na aplikaci vylučující klauzule nic změnit, učinil tak ve spojení s písmenem b), a nikoliv s písmenem d) § 15a odst. 1 zákona o azylu. V projednávané věci je v souladu s § 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu nutno provést prospektivní úvahu o nebezpečí pro společnost.

[11] Dále má stěžovatel rozhodnutí žalovaného za zmatečné a nepřezkoumatelné, neboť v něm žalovaný nepřipustně směšuje důvody aplikace vylučující klauzule podle § 15a odst. 1 písm. b) a písm. d) zákona o azylu a není z něj zřejmé, co bylo pro závěry žalovaného stěžejní. Jestli touto skutečností bylo spáchání vážného zločinu [podle písmene b)], nebo nebezpečí pro společnost [podle písmene d)]. Krajský soud nemístně uvedl, že se jednalo o zjevnou chybu v psaní. Závěr o chybě v psaní nemá oporu v textu rozhodnutí žalovaného, navíc se žalovaný výkladu pojmu vážný zločin věnoval i ve svém vyjádření k žalobě. Napadené rozhodnutí tak měl krajský soud zrušit pro uvedené vady.

[12] Stěžovatel též namítá, že se žalovaný v řízení o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu nezabýval dopadem rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života s odůvodněním, že pobyt na území může upravit jiným způsobem. Stěžovatel tedy zvolil žádost o mezinárodní ochranu, žalovaný však znovu zvolil postup, jak se posuzování přiměřenosti vyhnout, a to tím, že aplikoval vylučující klauzuli. Postup žalovaného je tak vnitřně rozporný, navíc vytváří procesní kruh, v němž stěžovatel nemá faktickou možnost dosáhnout posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života. Krajský soud pak nedostatečně uvedl, že řízení o udělení mezinárodní ochrany nesupluje řízení pobytové.

[13] Žalovaný ve vyjádření navrhl kasační stížnost odmítnout jako nepřijatelnou, případně zamítnout jako nedůvodnou. Zdůraznil, že neposuzoval trestní odpovědnost stěžovatele, nýbrž hodnotil existenci zákonných důvodů pro vyloučení z mezinárodní ochrany. Navíc i dle judikatury Nejvyššího správního soudu je správní orgán oprávněn hodnotit skutkové okolnosti jednání žadatele, aniž by tím nahrazoval činnost orgánů činných v trestním řízení. Stěžovatelova námitka, že nebyl odsouzen za účast na organizované zločinecké skupině, vyjadřuje jeho nepochopení povahy vylučující klauzule. Rozhodující není skutečnost, zda byl pravomocně odsouzen za konkrétní trestný čin, nýbrž materiální posouzení jeho jednání, povahy, závažnosti a míry ohrožení základních hodnot společnosti. Žalovaný považuje své rozhodnutí za přezkoumatelné, dostatečně odůvodněné,

pokračování

vyšel přitom z dostatečně zjištěného skutkového stavu a z konkrétních okolností tohoto případu.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[15] Nejvyšší správní soud se dále zabýval přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.). K obsahu neurčitěho pojmu přesah vlastních zájmů stěžovatele kasační soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém se nepřijatelností podrobně zabýval.

[16] Stěžovatel odůvodňuje přijatelnost kasační stížnosti tím, že krajský soud (ale i žalovaný) postupoval v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Zároveň vymezuje čtyři otázky, při jejichž řešení došlo právě k rozporu s judikaturou, nebo nebyly doposud plně řešeny. Zaprvé, zda lze při aplikaci vylučující klauzule akceptovat, že správní orgán využívá jiné zdroje než odsuzující rozsudek a dotváří tak skutkový stav, a zda je takový postup v souladu s § 57 odst. 1 písm. c) a odst. 3 správního řádu. Zadruhé, zda je při aplikaci § 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu přípustné dovozovat aktuální nebezpečí žadatele pro společnost z jeho předchozího odsouzení za trestnou činnost, aniž by byla zohledněna skutečnost, že byl z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn. Zatřetí, zda je vadou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného jeho materiální zmatečnost spočívající ve směřování § 15a odst. 1 písm. b) a písm. d) zákona o azylu. A zda mohl krajský soud tuto vadu napravit argumentací o zjevné chybě v psaní. Začtvrté, zda se lze vyhnout věcnému posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele s odkazem na jiná řízení, čímž fakticky dochází k úplné absenci posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí.

[17] Nejvyšší správní soud shledal, že ustálená judikatura dává odpověď na otázky číslo jedna, tři a čtyři, avšak na otázku číslo dvě odpověď nenabízí. Kasační soud navíc v napadeném rozsudku nalezl zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele, a sice nepřezkoumatelnost, kterou trpí již rozhodnutí žalovaného. Kasační stížnost je tudíž přijatelná.

[18] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Kasační stížnost je důvodná.

III.a Nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného a jeho vnitřní bezrozpornost

[19] Nejvyšší správní soud se dále zabýval namítanou vadou nepřezkoumatelnosti jak rozhodnutí žalovaného, tak napadeného rozsudku krajského soudu.

[20] Stěžovatel namítá, že žalovaný neprovedl ohledně důvodného podezření z nebezpečí stěžovatele pro společnost z důvodu spáchání trestného činu vlastní přezkoumatelnou úvahu v mezích skutkových zjištění trestního soudu, a že je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné též pro směšování důvodů vyloučení z azylu a z doplňkové ochrany. Též namítá, že žalovaný (i krajský soud) zcela ignoroval jeho podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Dle stěžovatele je navíc rozhodnutí žalovaného vnitřně rozporné. Námitky jsou částečně důvodné.

[21] Ke konkrétnímu obsahu pojmu nepřezkoumatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu (rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008-136, č. 1795/2009 Sb. NSS).

[22] Nejvyšší správní soud neshledal, že by bylo rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné z důvodu absentující úvahy v mezích skutkových zjištění trestního soudu stran důvodnosti podezření ze spáchání trestného činu, jelikož aplikace vylučující klauzule uvedené v § 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu není podmíněna spácháním trestného činu. Zároveň žalovaný v napadeném rozhodnutí vlastní úvahu přdestřel na stranách 6 a 7, kde se jednáním stěžovatele zabýval. K otázce rozšíření skutkových zjištění nad rámec těch uvedených v trestním rozsudku se kasační soud vyjádří níže v rámci věcného posouzení.

[23] Ohledně namítaného směšování důvodů pro vyloučení stěžovatele z doplňkové ochrany, a sice § 15a odst. 1 písm. b) a písm. d) zákona o azylu, Nejvyšší správní soud shledal, že rozhodnutí žalovaného není v této části nepřezkoumatelné, ani vnitřně rozporné. Ve shodě s krajským soudem kasační soud konstatuje, že uvedení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu v předposledním odstavci rozhodnutí žalovaného představuje toliko chybu v psaní. Z celého textu rozhodnutí je totiž nepochybné, že důvodem pro vyloučení stěžovatele z doplňkové ochrany bylo důvodné podezření, že představuje nebezpečí pro společnost [§ 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu]. Na uvedeném nemůže nic změnit ani vyjádření žalovaného k žalobě, ve kterém uvedl argumentaci též ve vztahu k § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Jednalo se totiž o reakci na žalobní námitky, z níž nelze dovozovat, že by snad důvodem vyloučení z doplňkové ochrany byla skutečnost, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu. Ostatně ve vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaný vyjádřil výhradně k nebezpečí stěžovatele pro společnost.

[24] Rozhodnutí žalovaného je však nepřezkoumatelné z důvodů dále uvedených.

[25] Podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu nelze doplňkovou ochranu udělit, *je-li důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, představuje nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost státu*. Uvedené ustanovení je transpozicí čl. 17 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice.

[26] Dle judikatury SDEU je nutné při posuzování nebezpečí žadatele pro společnost v každém jednotlivém případě posoudit konkrétní skutečnosti, které jsou příslušnému orgánu (zde žalovanému) známy, *aby určil, zda existují závažné důvody se domnívat, že situace dotýčné osoby, která jinak splňuje kritéria pro získání nebo ponechání mezinárodní ochrany, spadá pod některý z případů uvedených v uvedených ustanoveních* (srov. rozsudek SDEU ze dne 22. 9. 2022, ve věci C-159/21, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a další*, bod 72, a tam

pokračování

uvedenou judikaturu). Přitom tento orgán posuzuje, zda je nebezpečí pro společnost skutečné, aktuální a dostatečně závažné (srov. rozsudek SDEU ve věci C-402/22, bod 56, jakož i tam uvedený rozsudek SDEU ze dne 6. 7. 2023, ve věci C-8/22, *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, body 47 až 65). Skutečnost, zda žadatel podmíněně propuštěný z výkonu trestu odnětí svobody představuje nebezpečí pro společnost, je tak třeba pečlivě posoudit na základě individuálních okolností týkajících se jeho osoby (přiměřeně srov. rozsudek NSS ze dne 13. 7. 2023, č. j. 2 Azs 285/2022-57, č. 4523/2023 Sb. NSS, odst. [22]).

[27] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se stěžovatelem, že žalovaný zcela ignoroval jeho podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Stěžovatel totiž při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu dne 5. 4. 2024 uvedl, že již byl z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn (srov. č. l. 15 správního spisu). Během pohovoru konaného stejného dne též žalovanému sdělil, že doloží usnesení o podmíněném propuštění (č. l. 17 správního spisu), což ještě ten den učinil (usnesení na č. l. 25 správního spisu).

[28] Žalovaný v napadeném rozhodnutí na uvedenou skutečnost vůbec nereagoval. Posouzení otázky nebezpečí stěžovatele pro společnost tak nelze považovat za přezkoumatelné. Žalovaný se tím pádem nezabýval ani poměry stěžovatele (způsob jeho života po propuštění, tj. jakým způsobem žije, jaké jsou jeho aktuální osobní a rodinné poměry, zda se zapojil do pracovního procesu, zda je u něj snaha napravit způsobenou škodu a plní svoje závazky), které s posouzením jeho skutečného, aktuálního a dostatečně závažného nebezpečí pro společnost souvisí. Zjištění těchto skutečností, a především jejich posouzení, je nezbytné pro učinění závěru o nebezpečí stěžovatele pro společnost. Jakkoliv Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že trestní minulost stěžovatele je velmi závažná, nejedná se o jediné měřítko naplnění podmínky existence skutečného nebezpečí stěžovatele pro společnost.

III.b Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku

[29] Stěžovatel namítá, že se též krajský soud neodůvodněně odchýlil od skutkových zjištění učiněných v rámci trestního řízení, zároveň bez bližšího odůvodnění aproboval stejný postup žalovaného. Dále namítá, že jelikož považuje rozhodnutí žalovaného pro směřování důvodů použití vylučujících klauzulí za nepřezkoumatelné, či dokonce vnitřně rozporné, měl jej krajský soud zrušit, což neudělal. Krajský soud se nezabýval ani dopady do soukromého a rodinného života stěžovatele.

[30] Nejvyšší správní soud odkazuje ve vztahu k pojmu nepřezkoumatelnosti na výše uvedenou judikaturu. K tomu kasační soud doplňuje, že pokud by navíc krajský soud přezkoumal nepřezkoumatelné rozhodnutí správního orgánu (jak poukazuje stěžovatel), zatížil by tím vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 7. 2024, č. j. 9 As 89/2024-52, odst. [25], a tam citovanou judikaturu). Právě k tomu došlo v nyní projednávané věci. Nejvyšší správní soud výše shledal rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným ve vztahu k posouzení nebezpečí stěžovatele pro společnost z důvodu nevypořádání se s jeho podmíněným propuštěním z výkonu trestu odnětí svobody. Jelikož krajský soud přezkoumal nepřezkoumatelné rozhodnutí žalovaného, trpí i napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti.

[31] Nejvyšší správní soud naopak neshledal, že by byla nepřezkoumatelná argumentace krajského soudu stran použití novinových článků jako podpůrných podkladů pro rozhodnutí žalovaného. Krajský soud v bodě 42. napadeného rozsudku uvedl, že internetové články obsahují i informace v trestním řízení neprokázané, žalovaný je však použil jen podpůrně a primárně čerpal ze závěrů trestního rozsudku, a proto již skutkový stav prokázaný v trestním řízení postačuje k závěru o důvodném podezření o nebezpečí stěžovatele pro společnost. Takové odůvodnění lze považovat za přezkoumatelné.

[32] Krajský soud se v bodech 44. až 46. napadeného rozsudku věnoval též ochraně soukromého a rodinného života stěžovatele, přičemž dovodil, že § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu byl již zrušen, k rodinným poměrům mohl žalovaný teoreticky přihlídnout v rámci § 14 téhož zákona. Nicméně ochrana garantovaná čl. 8 Úmluvy se stěžovateli dostane v řízeních podle zákona o pobytu cizinců. Zároveň se krajský soud v bodech 29. až 31. napadeného rozsudku vyjádřil i k namítanému rozporu a směšování použití vylučujících klauzulí, když uvedl, že se jednalo pouze o chybu v psaní; kasační soud se s touto argumentací již výše ztotožnil.

[33] Shledaná nepřezkoumatelnost však nebrání vypořádání některých dalších kasačních námitek, které Nejvyšší správní soud vypořádá níže. Nemohl však přistoupit k věcnému posouzení otázky, zda byl v projednávané věci naplněn předpoklad pro aplikaci vylučující klauzule, tedy zda je stěžovatel skutečně nebezpečný pro společnost [§ 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu].

III.c Podklady pro zjišťování skutkového stavu a otázka vázanosti skutkovými zjištěními trestních soudů

[34] Stěžovatel namítá, že žalovaný porušil § 57 odst. 1 písm. c) a odst. 3 správního řádu, když jej excesivně a nepřipustně stigmatizuje jako člena organizované zločinecké skupiny, a to pouze na základě internetových článků, ačkoliv byl v trestním řízení obžaloby stran jeho účasti na organizované zločinecké skupině zproštěn. Žalovaný tak překročil rámec odsuzujícího trestního rozsudku. Krajský soud uvedený postup žalovaného bagatelizoval a akceptoval podpůrné použití internetových článků. Dle stěžovatele však správní orgány nemají pravomoc rozšiřovat skutková zjištění trestních soudů. Námitky jsou částečně důvodné.

[35] Nejvyšší správní soud nejprve považuje za nutné poukázat na nezákonný postup žalovaného, který při posuzování otázky důvodného podezření z nebezpečí stěžovatele pro společnost částečně vyšel z „veřejně dostupných informací“ – internetových článků, které snad mají dle žalovaného dokládat účast stěžovatele na organizované zločinecké skupině. Odkazy na tyto internetové články jsou sice zmíněny v rozhodnutí žalovaného, avšak samotné články nejsou součástí správního spisu, a stěžovatel s nimi ani nebyl seznámen podle § 36 odst. 3 správního řádu. Ve správním spisu chybí i zachycení jejich obsahu tak, jak z něj žalovaný vycházel, a který by nebylo možné dále měnit či upravovat. Informace z těchto článků zjištěné, které lze navíc označit za spekulativní, tedy nemají oporu ve spisu. V rozhodnutí žalovaného též absentuje uvedení datace vzniku těchto článků. Nejvyšší správní soud přisvědčuje stěžovateli potud, že se jedná o nepřipustný exces žalovaného, který na základě internetových článků bez dalších skutečností a důkazů dovozuje stěžovatelovu účast na organizované zločinecké skupině, a tedy jeho nebezpečí pro společnost.

pokračování

[36] Nelze však konstatovat, že by žalovaný jakoukoliv úvahou připouštějící příslušnost stěžovatele k organizované zločinecké skupině porušil § 57 odst. 1 písm. c) a odst. 3 správního řádu. Ústavní záruka spočívající v tom, že jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy (čl. 40 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), není popřena tím, že správní orgán pro účely řízení ve věci mezinárodní ochrany posuzuje zjištění týkající se osoby žadatele ve své komplexnosti. To platí i pro případnou aplikaci vylučujících klauzulí podle § 15 a § 15a zákona o azylu, jejichž důvod může spočívat také v tom, že cizinec představuje nebezpečí pro společnost. Takovéto úvaze nebrání bez dalšího ani skutečnost, že v trestním řízení nebyla účast stěžovatele na organizované zločinecké skupině prokázána. Důkazní standard u vylučujících klauzulí, který je vyjádřen slovy „důvodné podezření“, je totiž nižší než důkazní standard v trestních věcech (přiměřeně srov. rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007-136, nebo též novější rozsudek NSS ze dne 19. 11. 2019, č. j. 4 Azs 352/2019-36, odst. [41] až [43], a tam uvedenou judikaturu). Posouzení viny žadatele v trestním řízení ovšem nelze přehlížet ani relativizovat. Žalovaný musí zohlednit důvody, pro které trestní soud jeho vinu neshledal, a zvážit, zda zjištění učiněná v trestním řízení navzdory zproštění odůvodňují, byť třeba ve spojení s jinými důkazy, závěr o tom, že žadatel představuje nebezpečí pro společnost. Bylo by popřením smyslu trestního řízení, jestliže by žalovaný na základě stejných důkazů, z nichž vycházel trestní soud, konstatoval, že při jím aplikovaném nižším důkazním standardu má jednání, pro které byl žadatel stíhán, za prokázané.

[37] Žalovaný v projednávané věci skutečně nehodnotil, zda stěžovatel spáchal trestný čin, zabýval se pouze otázkou nebezpečí stěžovatele pro společnost. Jakkoliv z rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 11. 10. 2022 sp. zn. 1 T 73/2022, vyplývá, že stěžovatel byl obžaloby z účasti na organizované zločinecké skupině zproštěn, žalovaný mohl zohlednit i skutková zjištění učiněná trestním soudem, a tyto zahrnout do svého hodnocení. Úvaha o tom, zda žalovaný postupoval v souladu s těmito východisky, je v tuto chvíli nicméně předčasná.

III.d Dopady rozhodnutí do soukromého a rodinného života

[38] Nejvyšší správní soud ve vztahu k posouzení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele zdůrazňuje, že v projednávané věci přezkoumává toliko zákonnost rozsudku krajského soudu a jeho prostřednictvím též rozhodnutí žalovaného. Není úkolem kasačního soudu vyjadřovat se k závěrům vysloveným v rámci řízení o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu. Rozhodnutí o zrušení platnosti uvedeného povolení navíc stěžovatel napadl žalobou, která však nebyla důvodná. V takovém případě se stěžovatel mohl bránit podáním kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu, jako učinil i v nyní projednávané věci.

[39] K samotným dopadům rozhodnutí žalovaného Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud stěžovatele správně odkázal na řízení podle zákona o pobytu cizinců. Soukromý a rodinný život žadatele na území České republiky v souvislosti s doplňkovou ochranou (§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu], z níž však byl stěžovatel v projednávané věci vyloučen, neshledal rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, č. 4589/2024 Sb. NSS, za důvod pro její udělení. Zároveň rodinné vazby na území tuzemska nepředstavují „případ hodný zvláštního zřetele“ podle § 14 zákona o azylu (tzv. národního humanitárního azylu), pro který by bylo možné

humanitární azyl udělit (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018-33, odst. [18], a tam uvedenou judikaturu). Stejně tak nebyly žalovaným shledány důvody pro udělení azylu podle § 12 a § 13 téhož zákona.

[40] Podle citovaného usnesení rozšířeného senátu má totiž mezinárodní ochrana chránit žadatele před újmou v zemi původu (viz odst. [49] usnesení č. j. 7 Azs 186/2022-48). Ochrana před možnými dopady povinnosti opustit území je s ohledem na právem chráněné vazby cizince v České republice (dopady do soukromého a rodinného života) poskytována až v řízeních o uložení povinnosti vycestovat či o vyhoštění, v nichž jsou správní orgány povinny posuzovat dopady takových rozhodnutí do soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Další pobyt v tuzemsku právě z důvodů soukromého a rodinného života má cizinec řešit v rámci řízení podle zákona o pobytu cizinců (viz odst. [58] již citovaného usnesení č. j. 7 Azs 186/2022-48, nebo rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Azs 347/2020-23, odst. [25]).

IV. Závěr a náklady řízení

[41] Nejvyšší správní soud shledal s ohledem na výše uvedené kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil (dle § 110 odst. 1 s. ř. s.). Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu, zrušil Nejvyšší správní soud i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaný v dalším řízení znovu posoudí aplikaci vylučující klauzule uvedené v § 15a odst. 1 písm. d) zákona o azylu, přitom přihlédne ke všem relevantním skutečnostem a vypořádá se též s podmíněným propuštěním stěžovatele z výkonu trestu odnětí svobody. Zároveň bude vycházet pouze z relevantních podkladů, které budou součástí správního spisu, a ze skutkových zjištění, která budou z těchto podkladů vyplývat.

[42] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl, proto musí rozhodnout o náhradě nákladů celého soudního řízení, tj. jak o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti, tak i o náhradě nákladů řízení o žalobě (srov. § 110 odst. 3, větu druhou, s. ř. s.). Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, a tak mu podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. náleží proti žalovanému náhrada nákladů řízení, které důvodně vynaložil. Tyto náklady tvoří odměna zástupce stěžovatele a náhrada hotových výdajů, jelikož stěžovatel byl v souladu s § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, osvobozen od soudních poplatků.

[43] Zástupce stěžovatele učinil v řízení o žalobě celkem čtyři úkony právní služby, a sice převzetí a přípravu zastoupení, podání žaloby a repliky, a účast na jednání dne 9. 12. 2025 podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Nejvyšší správní soud tedy určil odměnu advokáta v souladu s § 7 bodem 5., § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu částkou 18 480 Kč (tj. 4 x 4 620 Kč), k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 1 800 Kč (tj. 4 x 450 Kč) podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Zástupce stěžovatele v řízení před krajským soudem doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (č. l. 7 spisu krajského soudu), a proto je třeba zvýšit odměnu advokáta a náhradu hotových výdajů o tuto daň ve výši 21 %,

pokračování

tj. o částku 4 258,80 Kč. Odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o žalobě tak činí 24 538,80 Kč.

[44] V řízení o kasační stížnosti učinil zástupce stěžovatele jeden úkon právní služby, a sice podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za tento úkon činí 4 620 Kč a náhrada hotových výdajů 450 Kč [§ 7 bod 5., § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu]. Odměnu a náhradu hotových výdajů je taktéž třeba zvýšit o částku 1 064,70 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty ve výši 21 %, neboť zástupce stěžovatele je jejím plátcem (viz předchozí odstavec). Za řízení o kasační stížnosti tak odměna náhrada hotových výdajů činí celkem 6 134,70 Kč.

[45] Žalovaný je tedy povinen stěžovateli nahradit náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši **30 673,50 Kč**, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. dubna 2026

JUDr. Radan Malík
předseda senátu